

Генерална скупштина ОУН је прошле године, на захтев Србије, затражила од Међународног суда правде да одговори на питање да ли је једнострано проглашење независности КиМ од стране привремених институција власти те српске јужне покрајине у складу са међународним правом. Дакле, суд ће дати мишљење, иако необавезујуће, и ништа више.

Српска дипломатија је гласање у ГС ОУН широко експлоатисала као свој велики успех, истичући да је тиме зауставила даље признавање независности КиМ. Наравно, то није утицало на понашање једног броја земаља, а посебно најближих суседа, Црне Горе и БЈР Македоније. Остаје да се види да ли ће сличну “победу”, ако се уопште нешто у односу на решавање проблема КиМ у оквирима постојеће званичне државне политике може сматрати успехом, славити и после одлуке МСП. Изјава председника суда господина Оваде, иако дата у типичном јапанском маниру неодређености и недоречености, а касније демантијем нешто коригована, не даје нам за право да будемо сувише оптимисти.

Да ли се може очекивати одређеније и јасније изјашњавање уважених петнаест судија МСП? Верујемо да већина њих и неће, а може се претпоставити и зашто. Па то су људи који живе у реалном, а не неком виртуелном свету. Не живе они у неком изолованом свету, под стакленим звоном, који не прате шта се догађа у међународним односима и какво је стварно стање одређеног проблема којим се баве, овде конкретно КиМ. Јесу они врхунски стручњаци и ауторитети у области међународног јавног и приватног права, али и људи са великом одговорношћу, свесни да њихово јавно изречено мишљење може имати далекосежне последице по даљи развој међународних односа, безбедности и мира у свету.

Правна норма, иако легалисти мисле другачије је, ипак, резултат и производ одређене политике и компромиса политичких снага у датим условима и одређеном времену, како на националном, тако и на међународном плану. Чак и примена правне норме на конкретни случај, хтели ми то признати или не, у много случајева опредељује политика на веома суптилан начин. Зар неко, реално гледајући фактичко стање, може очекивати да ће МСП неким “једносмисленим” мишљењем, без обзира што оно није обавезујуће, хтети да забада прст у око САД и најутицајнијим земљама ЕУ због Косова или пак Русији због Абхазије и Јужне Осетије, иако оне нису на дневном реду. Свакако да неће, свесне да неће ни једни ни други да се “посипају пепелом” и опозову своје признање. Ипак је данас у савременом свету све политика и голи интереси, а што то у одређеном тренутку

није схватило политичко руководство Србије то је њихов, односно наш проблем. Не опредељујући се у ком времену и које политичко руководство је “најзаслужније” за садашње стање ствари на КиМ, ипак ће у историји остати записано да се једнострано проглашење независности, са признањем знатног броја земаља, ипак догодило у времену петооктобарске демократске власти у Србији. Зашто, тема је за другу прилику.

Да ли је право на самоопредељење народа јаче од права на очување територијалног интегритета и суверенитета држава, могло би се пежоративно свести на питање шта је старије – кокош или јаје. Да ли ће МСП да се упушта у опредељивање за једно или друго, свестан последица које би могле произаћи из тога? Верујемо да неће имплицитно. Треба очекивати да ће у саветодавном мишљењу МСП, без обзира како ће га ко тумачити, ипак бити сугерисано становиште да у реалном свету ствари и догађаје треба схватати реално, онако како они фактички постоје, а временом и прихватати без обзира колико у почетку изгледали нереалним.

При овако очекиваном неодређеном саветодавном мишљењу МСП, ни црно ни бело, шта преостаје актуелној државној власти у одбрани своје државне целовитости и повратка јужне покрајине, макар и једног њеног дела, у уставно-правној систем државе Србије? Испразно заклинање “никада нећемо признати независност КиМ”, које је садашње политичко руководство преузело из легалистичке платформе претходне политичке гарде, платформе произашле из исфорсираног Устава, исто као и ранија мантра “више од аутономије, мање од независности” и аналогије са некаквим “острвима”, не води никуда. Трачак светла на крају тунела могао би се, уз доста ако и када, наслутити у најновијој изјави председника Бориса Тадића да преговорима о будућем статусу Косова је потребан другачији флексибилнији приступ. Иако закаснела, изјава је охрабрујућа и представља зрачак наде да се ствари могу померити са мртве тачке. Хтели би да верујемо да постоји визија која ће изродити нову стратегију за изналажење обострано прихватљивог и одрживог решења за два народа. Стратегија која ће се обраћати свим грађанима на КиМ а не само, као до сада, припадницима српског народа. Стратегија која неће представљати препреку за остварење најзначајнијег стратешког циља – пуноправног чланства Србије у ЕУ. Инсистирање на одвојености ова два процеса, чланства у ЕУ и статуса (упутније би било оперисати појмом “проблема”) КиМ, свакако ће једног дана доћи у колизију са испуњењем критеријума из Копенхагена, а односи се на развој добросуседских односа. Одлуку ЕУ да се у ресор комесара за проширење укомпонује и суседска политика, што није случајно, треба озбиљно схватити.